

PROJEKTI-, PROGRAMMI- JA PORTFELLIJUHTIMINE
Valitsemise juhised

Project, programme and portfolio management
Guidance on governance
(ISO 21505:2017, identical)

EESTI STANDARDI EESSÕNA

See Eesti standard on

- rahvusvahelise standardi ISO 21505:2017 ingliskeelse teksti sisu poolest identne tõlge eesti keelde ja sellel on sama staatus mis ümbertrüki meetodil vastu võetud originaalversioonil. Tõlgenduserimeelsuste korral tuleb lähtuda ametlikes keeltes avaldatud tekstidest;
- jõustunud Eesti standardina inglise keeles oktoobris 2022;
- eesti keeles avaldatud sellekohase teate ilmumisega EVS Teataja 2022. aasta oktoobrikuu numbris.

Standardi tõlke koostamise ettepaneku on esitanud Eesti Projektijuhtimise Assotsiatsioon, standardi tõlkimist on korraldanud Eesti Standardimis- ja Akrediteerimiskeskus ning rahastanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

Standardi on tõlkinud Arvi Kuura.

Standardi mõnedele sätetele on lisatud Eesti olusid arvestavaid märkusi, selgitusi ja täiendusi, mis on tähistatud Eesti maatahisega EE.

See standard on rahvusvahelise standardi ISO 21505:2017 eestikeelne [et] versioon. Teksti tõlke on avaldanud Eesti Standardimis- ja Akrediteerimiskeskus ning sellel on sama staatus ametlike keelte versioonidega.

This standard is the Estonian [et] version of the International Standard ISO 21505:2017. It was translated by the Estonian Centre for Standardisation and Accreditation. It has the same status as the official versions.

Tagasisidet standardi sisu kohta on võimalik edastada, kasutades EVS-i veebilehel asuvat tagasiside vormi või saates e-kirja meiliaadressile standardiosakond@evs.ee.

ICS 03.100.40

Standardite reprodutseerimise ja levitamise õigus kuulub Eesti Standardimis- ja Akrediteerimiskeskusele

Andmete paljundamine, taastekitamine, kopeerimine, salvestamine elektroonsesse süsteemi või edastamine ükskõik millises vormis või millisel teel ilma Eesti Standardimis- ja Akrediteerimiskeskuse kirjaliku loata on keelatud.

Kui Teil on küsimusi standardite autoriõiguse kaitse kohta, võtke palun ühendust Eesti Standardimis- ja Akrediteerimiskeskusega: Koduleht www.evs.ee; telefon 605 5050; e-post info@evs.ee

SISUKORD

EESSÕNA.....	V
SISSEJUHATUS.....	VI
1 KÄSITLUSALA.....	1
2 NORMIVIITED	1
3 TERMINID JA MÄÄRATLUSED.....	1
4 KONTEKST.....	2
4.1 Organisatsiooni valitsemine.....	2
4.2 Valitsevad kogud	3
4.3 Valitsemise ja juhtimise erinevused	4
5 PROJEKTIDE, PROGRAMMIDE JA PORTFELLIDE VALITSEMINE	4
5.1 Üldist.....	4
5.2 Väärtused	4
5.3 Põhimõtted.....	5
5.4 Juhised projektide, programmide ja portfelli valitsemiseks.....	5
5.4.1 Üldist.....	5
5.4.2 Juhised.....	5
5.4.3 Projektide, programmide ja portfelli tulemuslikkus.....	5
5.4.4 Jätkusuutlikkus ja eetika.....	5
5.4.5 Huvipooled	6
5.4.6 Juhtimispoliitikad.....	6
5.5 Raamistik.....	7
5.5.1 Üldist.....	7
5.5.2 Valitsemise seosed	8
5.5.3 Valitsemisraamistiku rakendamine ja alahoidmine.....	8
6 PROJEKTIDE VALITSEMINE	8
6.1 Üldist.....	8
6.2 Projekti valitsev kogu.....	9
6.3 Projektide valitsemise juhised	9
6.3.1 Üldist.....	9
6.3.2 Projektijuhtimise poliitika	10
6.3.3 Risk	10
6.3.4 Projekti otsustuskohad.....	10
6.3.5 Huvipooled	10
6.3.6 Projekti audit, ülevaatus või kinnitamine.....	10
6.3.7 Jätkusuutlikkus ja seaduslikud nõuded.....	10
6.3.8 Aruandlus.....	10
6.4 Raamistik.....	10
7 PROGRAMMIDE VALITSEMINE	11
7.1 Üldist.....	11
7.2 Programmi valitsev kogu.....	11
7.3 Programmide valitsemise juhised	12
7.3.1 Üldist.....	12
7.3.2 Programmijuhtimise poliitika	12
7.3.3 Risk	12
7.3.4 Programmi otsustuskohad.....	12
7.3.5 Huvipooled	13
7.3.6 Programmi audit, ülevaatus või kinnitus.....	13
7.3.7 Jätkusuutlikkus ja seaduslikud nõuded.....	13

7.3.8	Aruandlus.....	13
7.4	Raamistik.....	13
8	PORTFELLIDE VALITSEMINE.....	14
8.1	Üldist.....	14
8.2	Portfelli valitsev kogu.....	14
8.3	Portfellide valitsemise juhised	15
8.3.1	Üldist.....	15
8.3.2	Portfelli juhtimise poliitika	15
8.3.3	Risk	15
8.3.4	Huvipooled.....	15
8.3.5	Portfelli audit või ülevaatus.....	15
8.3.6	Jätkusuutlikkus ja seaduslikud nõuded	16
8.3.7	Aruandlus.....	16
8.4	Raamistik.....	16
	Lisa A (teatmelisa) Valitsemisraamistiku rakendamine, pidev parendamine ja alahoidmine	17
	Kirjandus.....	18

EESSÕNA

ISO (International Organization for Standardization) on ülemaailmne rahvuslike standardimis-organisatsioonide (ISO rahvuslike liikmesorganisatsioonide) föderatsioon. Tavaliselt tegelevad rahvusvahelise standardi koostamisega ISO tehnilised komiteed. Kõigil rahvuslikel liikmesorganisatsioonidel, kes on mingi tehnilise komitee pädevusse kuuluvast valdkonnast huvitatud, on õigus selle komitee tegevusest osa võtta. Selles töös osalevad käsikäes ISO-ga ka rahvusvahelised ja riiklikud organisatsioonid ning vabaühendused. Kõigis elektrotehnika standardimist puudutavates küsimustes teeb ISO tihedat koostööd Rahvusvahelise Elektrotehnikakomisjoniga (IEC).

Selle dokumendi väljatöötamiseks kasutatud ja edasiseks haldamiseks mõeldud protseduurid on kirjeldatud ISO/IEC direktiivide 1. osas. Eriti tuleb silmas pidada eri heakskiidukriteeriumeid, mis on eri liiki ISO dokumentide puhul vajalikud. See dokument on kavandatud ISO/IEC direktiivide 2. osas esitatud toimetamisreeglite kohaselt (vt www.iso.org/directives).

Tuleb pöörata tähelepanu võimalusele, et standardi mõni osa võib olla patendiõiguse objekt. ISO ei vastuta sellis(t)e patendiõigus(t)e väljaselgitamise ega selgumise eest. Dokumendi väljatöötamise jooksul väljaselgitatud või selgunud patendiõiguste üksikasjad on esitatud peatükis „Sissejuhatus“ ja/või ISO-le saadetud patentide deklaratsioonide loetelus (vt www.iso.org/patents).

Mis tahes selles dokumendis kasutatud ärid nimed on kasutajate abistamise eesmärgil esitatud teave ja ei kujuta endast toetusavaldust.

Selgitused standardite vabatahtliku kasutuse ja vastavushindamisega seotud ISO eriomaste terminite ja väljendite kohta ning teave selle kohta, kuidas ISO järgib WTO tehniliste kaubandustõkete lepingus sätestatud põhimõtteid, on esitatud järgmisel aadressil: www.iso.org/iso/foreword.html.

Selle dokumendi koostas tehniline komitee ISO/TC 258 „Project, programme and portfolio management“.

See ISO 21505:2017 korrigeeritud väljaanne sisaldab korrektset joonist 5.

SISSEJUHATUS

See dokument kirjeldab projekti-, programmi- ja portfelli juhtimise konteksti ja nende valitsemise juhiseid.

Projektide, programmide ja portfelli valitsemine hõlmab nendega piirdumata valitsemise valdkondi, mis seonduvad projektide, programmide ja portfelliidega. Organisatsioonid võivad kasutada seda dokumenti oma mõne või kõigi projektide, programmide ja portfelliide valitsemiseks.

See dokument on mõeldud kasutamiseks kõigile organisatsioonidele ja organisatsioonide gruppidele ning kõigi projektide, programmide ja portfelliide jaoks, olenemata nende suurusest ja keerukusest, kuid võib vajada kohandamist organisatsiooni spetsiifilistele vajadustele. Lisaks on see dokument mõeldud andma juhiseid valitsevatele kogudele ning tippjuhtidele ja -juhtkondade liikmetele, kes vastutavad valitsemise eest oma organisatsioonides.

See dokument nimetab projektide valitsemist, programmide valitsemist ja portfelliide valitsemist, mis on terminitega võrdväärsed projektivalitsemise, programmivalitsemise ja portfelliivalitsemisega; kuigi üksiku projekti või programmi valitsemine võib erineda mitme projekti või programmi (üheskoos) valitsemisest.

Selles dokumendis määratletud projektide, programmide ja portfelliide valitsemise juhiste järgimine võib

- suurendada vastutust ja läbipaistvust;
- parendada huvipoolte kaasamist;
- vähendada organisatsioonilist riski;
- suurendada jätkusuutlike tulemuste, kasude ja paremate võimaluste saavutamise tõenäosust;
- parendada suhtlust;
- parendada väärtuste, eetika ja suunavate põhimõtete selgust.

1 KÄSITLUSALA

See dokument kirjeldab konteksti, milles projektide, programmide ja portfelli valitsemist teostatakse, ning annab juhiseid projektide, programmide ja portfelli valitsemiseks. Seda dokumenti võib kasutada ka projektide, programmide ja portfelli valitsemise toimimise hindamiseks, tagamiseks või tõendamiseks.

MÄRKUS Selles dokumendis kasutatakse läbivalt terminit „portfell“ tähenduses „projektide ja programmide portfell“ ning terminit „programm“ tähenduses „vastastikku seotud projektide ja muu seonduva töö programm“.

See dokument on mõeldud valitsevatele kogudele ning tippjuhtidele ja -juhtkondade liikmetele, kes mõjutavad, mõjustavad või teevad otsuseid projektide, programmide ja portfelli valitsemise kohta. See on mõeldud ka andmaks juhiseid neile, kes juhivad projekte, programme ja portfelle, nagu omanikud (sponsorid), juhtkomiteed, portfelliomanikud ja projektijuhtimise osakond.

Seda saavad kasutada ka projekti-, programmi- ja portfelli juhid, samuti projektide, programmide ja portfelli väljatöötamise ja teostamise kaasatud huvipooled. Teiste sellest teemast huvitatute hulka kuuluvad need, kes nõustavad, teavitavad, abistavad või töötavad projektides, programmides ja portfellides.

2 NORMIVIITED

Selles dokumendis ei ole normiviiteid.

3 TERMINID JA MÄÄRATLUSED

Standardi rakendamisel kasutatakse allpool esitatud termineid ja määratlusi.

ISO ja IEC hoiavad alal standardimisel kasutamiseks olevaid terminoloogilisi andmebaase järgmistel aadressidel:

- ISO veebipõhine lugemisplatvorm: kättesaadav veebilehelt <http://www.iso.org/obp/>;
- IEC Electropedia: kättesaadav veebilehelt <http://www.electropedia.org/>.

3.1

valitsemine (*governance*)

põhimõtted, juhtpõhimõtted ja raamistik, millest lähtudes organisatsiooni suunatakse ja kontrollitakse

3.2

huvipool (*stakeholder*)

inimene, rühm või organisatsioon, kellel on huvid või kes võib mõjutada, võib saada mõjutatud või tajuda end mõjutatuna projekti, programmi, portfelli või organisatsiooni valitsemise mingi aspekti suhtes

3.3

risk (*risk*)

ebakindel sündmus või sündmuste kogum potentsiaalse positiivse või negatiivse mõjuga

3.4

kasu (*benefit*)

loodud eelis, väärtus või muu positiivne mõju

3.5

valitsev kogu (*governing body*)

isik, rühm või üksus, kes vastutab ühe või mitme organisatsiooni või organisatsiooni osa valitsemise eest